

Van: B.P.M. Nieuwhof
Datum: 26 oktober 2011 23:42:32 GMT+02:00
Aan: griffier commissie SZW Eerste Kamer
Onderwerp: 32 777 berust op redeneerfout

*Aan de leden van de commissie SZW van de Eerste Kamer,
t.a.v. van de griffier, mevrouw mr. W.A.J.M. van Dooren*

Geachte leden van de commissie SZW,

In uw hoedanigheid van hoeder van kwaliteit en consistentie van wetgeving attendeer ik u erop dat wetsvoorstel 32 777 (12,5% korting op de minima in twintig jaar) berust op de volgende redeneerfout.

32 777 zegt dat een paar door afschaffing van de (fiscale) aanrechtsubsidie geen tweede heffingskorting meer heeft, en dat deze daarom ook uit het (sociale) minimum voor een paar moet verdwijnen.

Echter, de aanrechtsubsidie wordt juist afgeschaft om de (veelal) vrouw tot verdienen te bewegen, dus tot een tweede inkomen voor het paar.

Een beleidsdoelstelling!

Dan gaat het niet aan om te stellen dat een paar na de afschaffing van de aanrechtsubsidie nog maar één inkomen / heffingskorting heeft.

En is het eigenlijk een gotspe om te stellen, zoals de regering doet, dat "het ongewenst is dat de bijstand hoger komt te liggen dan het minimumloon van een kostwinner. Dat is een principiële punt." Immers, mét de (afschaffing van de) aanrechtsubsidie is die kostwinner nu juist afgeschaft; het moet voortaan óók van de partner komen.

Ter illustratie de bijstandspraktijk zoals die op basis van 32 777 zou zijn: een paar zou een bijstand op basis van één heffingskorting hebben terwijl op beider bijstand een heffingskorting wordt toegepast, samen twee. Dat is ongerijmd.

De gehanteerde redenering is dus niet logisch, snijdt geen hout.

En dan te bedenken dat de hele kortingsmaatregel aan de situatie van een paar is opgehangen.

Ook overigens is het wetsvoorstel onder de beleidsmaat: het schetst geen alternatieven om in te haken op de afschaffing van de aanrechtsubsidie, laat staan dat het die afweegt — een student zou niet slagen op zo veel magerheid en 'grote stappen, snel thuis'.

In de drie bijlagen vindt u van 32 777 feitelijke informatie en gebreken plus een artikel over individualisering van inkomens.

Ik ben sociaal raadsman en schrijf u dit op persoonlijke titel.

Hoogachtend,

Peter Nieuwhof

Feiten van wetsvoorstel 32 777

Wat u moet weten van wetsvoorstel 32 777, door de Tweede Kamer aangenomen op 4 oktober 2011 met alleen de stemmen van CDA, PVV, SGP en VVD vóór:

1. De komende twintig jaar gaat volgens het voorstel het sociale minimum voor een (echt)paar met netto € 1987 omlaag (euro's van nu); voor een alleenstaande ouder is de teruggang 90% van deze € 1987 en voor een alleenstaande 70%.
2. Dat is over de hele linie netto 12,5% minder.
3. Onder de 65 jaar betekent dat: een paar gaat van 1254 naar 1097 per maand (zonder vakantiegeld), een alleenstaande ouder van 1129 naar 987 en een alleenstaande van 878 naar 768.
4. Boven de 65 jaar krijgen mensen met een onvolledige AOW, die aanvullende bijstand (AIO) hebben, daarop voortaan de indexering van onder de 65 jaar toegepast: een paar gaat van 1325 naar 1159 en een alleenstaande van 963 naar 842 (deze indexering is in procenten en betekent dus voor 65+ met hogere uitkering een grotere teruggang dan voor 65- terwijl het om dezelfde heffingskorting in euro's zou moeten gaan).
5. Bij het voorgaande is voor deze mensen met onvolledige AOW ook inbegrepen een korting ineens per 1 januari van 62 per maand voor een paar (-4,5%) en van 28 voor een alleenstaande (-3%)¹. Dit omdat op hun aanvullende bijstand hun tegemoetkoming AOW (nu MKOB geheten) zal worden gekort. De memorie van toelichting: “De regering wil niet dat mensen met onvolledige AOW en een Aanvullende inkomensvoorziening ouderen (Aio) deze tegemoetkoming nog eens bovenop de Aio ontvangen.”²
6. Voor mensen met volledige AOW verandert er niets: voor een paar blijft het 1381 (inclusief MKOB) en voor een alleenstaande 992 (ook inclusief MKOB). “Ouderen met volledige AOW worden ontzien.”³ De staatssecretaris zegt: de AOW geldt niet meer als sociaal minimum maar mag daar boven liggen.⁴ Onduidelijk is of dit betekent dat mensen met alleen AOW voortaan bijvoorbeeld de gemeentelijke kwijtschelding gaan mislopen — vooralsnog ligt dit voor de toekomst wel voor de hand, wanneer er naar bezuinigingsposten wordt gezocht. Zie ook 15.
7. Er zijn 38.000 huishoudens met een onvolledige AOW en AIO, waarvan 75% niet-westers allochtoon.⁵
8. De genoemde € 1987 is het huidige bedrag van de algemene heffingskorting in de inkomstenbelasting. Tot 2009 kon deze volledig worden uitbetaald aan de partner met weinig of geen inkomen. Per 2009 wordt deze “aanrechtsubsidie” in 15 jaar teruggebracht tot nul, behalve als de ontvangende partner voor 1972 is geboren.
9. De centrale norm voor het sociale minimum is nu het netto voor een paar. Dit wordt berekend uit het bruto minimumloon met toepassing van twee algemene heffingskortingen. Het wetsvoorstel maakt in twintig jaar van deze twee een, behalve voor de AOW. En brengt verder 65+ met AIO onder dit regime, en onttrekt dezen de tegemoetkoming AOW (MKOB).

---

¹ Tweede Kamer, vergaderjaar 2010–2011, 32 777, nr. 6, p 23, tweede tekstblok van onderen.

² Idem, nr. 3, p 2, regel 7 t/m 9.

³ Idem, nr 3, p 2, tweede tekstblok, slot.

⁴ Idem, nr 3, p 2, onderaan.

⁵ Idem, nr 6, p 8, Tabel 1, onder WWB 65+ jo. p 24, tweede tekstblok van onderen, slot.

10. De memorie van toelichting: “Dit wetsvoorstel beoogt werken vanuit een uitkerings situatie te laten lonen.”⁶ Zonder dit wetsvoorstel “zou vanaf 2018 de netto bijstand voor een stel dat niet werkt zelfs hoger zijn dan de netto inkomsten van een werkende kostwinner die minimumloon heeft”⁷. “De regering is van oordeel dat het ongewenst is dat de bijstand hoger komt te liggen dan het minimumloon van een kostwinner. Dat is een principieel punt.”⁸
11. Het wetsvoorstel raakt “circa 550 000 uitkeringen, waarvan ongeveer 350 000 bijstands-uitkeringen en circa 200 000 andere minimumuitkeringen”⁹. “Voor al deze mensen betekent de maatregel dat werken aantrekkelijker wordt.”¹⁰
12. Van de bijstandsuitkeringen zijn er 38.000 aan paren tussen de 27 en 65 jaar¹¹ (vóór en na 1972 geboren). Het betreft hier WWB.
13. “De regering is van mening dat ... de inkomens- en koopkrachtpositie van uitkeringsgerechtigden adequaat is geborgd.”¹² “Het sociaal minimum blijft op een sociaal niveau.”¹³
14. “De overdraagbare heffingskorting heeft weliswaar alleen betrekking op paren, echter het sociaal minimum van een alleenstaande en alleenstaande ouder zijn gekoppeld aan het sociaal minimum van een paar. De regering wil met dit wetsvoorstel niet tornen aan de vaste verhoudingen binnen de bestaande systematiek die al sinds jaar en dag vanzelfsprekend zijn. Een verandering in de hoogte van het sociaal minimum van een paar werkt daarom automatisch door in een aanpassing van alle uitkeringsnormen .... Een gevolg van de maatregel is dat werken vanuit de uitkering voor alleenstaanden en alleenstaande ouders meer gaat lonen.”¹⁴
15. Tabel met de netto vermindering voor een paar en voor een alleenstaande

netto vermindering sociaal minimum voor een paar en voor een alleenstaande door wetsvoorstel 32 777 (excl. vakantiegeld, euro's van nu)

		nu	extra 2012	na 20 jaar	in %
< 65 jaar (bijstand, Anw etc.)	paar	1254		1097	-12,5%
	alleenstaand	878		768	-12,5%
≥ 65 jaar AIO (bijstand)	paar	1381	1325	1159	-16,1%
	alleenstaand	992	963	842	-15,1%
≥ 65 jaar volledige AOW <i>per 2012 geen sociaal minimum meer</i>	paar	1381		1381	0,0%
	alleenstaand	992		992	0,0%

⁶ Idem, nr 3, p 1, eerste regel.

⁷ Idem, nr 3, p 1, tweede tekstblok, midden.

⁸ Idem, nr 10, p 2, tweede tekstblok, derde alinea, begin.

⁹ Idem, nr 10, p 2, tweede tekstblok, eerste alinea, slot.

¹⁰ Idem, nr 10, p 3, vijfde tekstblok, elfde regel.

¹¹ Idem, nr 3, p 6, Tabel 1. Hiervan zijn helemaal niet relevant Aio, IOAW en IOAZ want geboren voor 1972.

¹² Idem, nr 10, p 6, eerste tekstblok, slot.

¹³ Idem, nr 10, p 6, derde tekstblok, slot

¹⁴ Idem, nr 10, p 9, zevende t/m veertiende regel en slot.

Gebreken van wetsvoorstel 32 777

Zie hierbij de andere bijlage, *Feiten van wetsvoorstel 32 777*, vooral deze punten 10 en 14:.

10. De memorie van toelichting: “Dit wetsvoorstel beoogt werken vanuit een uitkeringssituatie te laten lonen.”¹ Zonder dit wetsvoorstel “zou vanaf 2018 de netto bijstand voor een stel dat niet werkt zelfs hoger zijn dan de netto inkomsten van een werkende kostwinner die minimumloon heeft”². “De regering is van oordeel dat het ongewenst is dat de bijstand hoger komt te liggen dan het minimumloon van een kostwinner. Dat is een principieel punt.”³

14. “De overdraagbare heffingskorting heeft weliswaar alleen betrekking op paren, echter het sociaal minimum van een alleenstaande en alleenstaande ouder zijn gekoppeld aan het sociaal minimum van een paar. De regering wil met dit wetsvoorstel niet tornen aan de vaste verhoudingen binnen de bestaande systematiek die al sinds jaar en dag vanzelfsprekend zijn. Een verandering in de hoogte van het sociaal minimum van een paar werkt daarom automatisch door in een aanpassing van alle uitkeringsnormen .... Een gevolg van de maatregel is dat werken vanuit de uitkering voor alleenstaanden en alleenstaande ouders meer gaat lonen.”⁴

a. valse redenering toegepast

De overdraagbare heffingskorting (aanrechtsubsidie) wordt afgeschaft om de niet-werkende partner aan het werk te krijgen: achter het aanrecht vandaan / voortaan geen (enig) kostwinners meer / iedereen moet in haar levensonderhoud kunnen voorzien. Een economische- en emancipatiedoelstelling. Het is dan simpelweg niet logisch om te doen alsof er nog wel een enig kostwinner is en één heffingskorting per paar.

Met de afschaffing wordt overgeschakeld van twee heffingskortingen, toegepast op één inkomen (dubbele heffingskorting), naar twee (enkele) heffingskortingen, toegepast op twee inkomens. Het blijven er twee. Dus geen afbouw van de toepassing van twee heffingskortingen bij de berekening van het sociale minimum voor een paar. Uitgaan van twee inkomens in het fiscale en sociale.

Het is dan een gotspe om te stellen dat het ongewenst is dat de bijstand hoger komt te liggen dan het minimumloon van een kostwinner en dat zelfs tot een principieel punt te verklaren. Immers, mét de (afschaffing van de) aanrechtsubsidie is die kostwinner nu juist afgeschaft; het moet voortaan óók van de partner komen.

b. de -12,5% netto is voornamelijk *collateral damage*

De valse redenering is uitsluitend en alleen ontleend aan de situatie van paren. Hiervan zijn er 38.000 in de bijstand. Maar de korting van 12,5% netto raakt 550.000 uitkeringen (waarvan 350.000 in de bijstand). De anderen moeten van het kabinet uit principe meedoen (zie hierna). Voor meer dan vier vijfde van de getroffen en is de valse korting dus ook nog eens een zuiver geval van mee lijden aan iets wat hun niet betreft. Zij waren toevallig in de buurt en vormen daarom de *collateral damage*. Een groteske uitkomst. Zie verder hierna.

c. beleidsmatige herijking geschuwd

Het is dan ook van een bijna vileine uitvoerdersmentaliteit om bij een fiscale vernieuwing niet te willen tornen aan de vaste verhoudingen binnen de bestaande systematiek [van de sociale minima: 100%, 90% en 70%] die al sinds jaar en dag vanzelfsprekend zijn. De regering weigert hier haar plicht om beleid te maken, om de bakens te verzetten bij veranderend tij, om bijvoorbeeld de genoemde groteske *collateral damage* te voorkomen. En meer principieel: wanneer de kostwinner in het fiscale wordt afgeschaft, is er juist alle reden om de bestaande verhoudingen in het sociale tegen het licht te

¹ Tweede Kamer, vergaderjaar 2010–2011, 32 777, nr 3, p 1, eerste regel.

² Idem, nr 3, p 1, tweede tekstblok, midden.

³ Idem, nr 10, p 2, tweede tekstblok, derde alinea, begin.

⁴ Idem, nr 10, p 9, zevende t/m veertiende regel en slot.

houden en herijking te overwegen. Zo indiceert de fiscale vernieuwing een individuele bijstandsverlening. Onmiddellijk toegegeven: dat zou volgens velen te duur zijn. Maar wat het kabinet nu doet, is helemaal onlogisch.

d. geen visie op individualisering van inkomens

Daarbij wordt vooral een overkoepelende visie op de individualisering van inkomens gemist, zoals bijvoorbeeld beproefd in de bijlage (Naar een nieuw inkomensbeleid, Socialisme & Democratie, december 1981) in een artikel van mijn hand. Dit klemt te meer nu de verschillen tussen een- en tweeverdieners steeds meer gaan wringen en rechtvaardigheid als leidend principe naar de achtergrond wordt gedrongen, ten koste van maatschappelijke cohesie en ten gunste van partijen die zich opwerpen als vluchtheuvel voor maatschappelijk teleurgestelden. Overigens is helaas veel van de relatieve voorsprong van de tweeverdieners in de afgelopen jaren verdampt op de huizenmarkt.

e. alarmbellen genegeerd

Ten overvloede: alleen al op het moment dat een beleidsexercitie als uitkomst een korting van 12,5% netto op de laagste inkomens van Nederland te zien zou geven, zouden alle alarmbellen moeten gaan rinkelen. Het lijkt er echter meer op dat deze de bedenkers als muziek in de oren klinken. Dan valt er heel wat uit te leggen. Maar dat gebeurt niet.

f. AOW-er loopt risico van armoedeval

De AOW wordt door het kabinet tot boven-minimaal verklaard. Het sociale minimum voor 65- wordt lager (zie ook hierna). Dit zal qua systematiek gaan wringen, want waarom dan bijvoorbeeld nog gemeentelijke kwijtschelding bij een volledige AOW? Zo dreigt wat bovenop de AOW wordt gezet weer weg te lekken als gevolg van de introductie van een lager sociaal minimum (aanvullende bijstand) voor 65+.

g. toepassing van de indexering van 65- op 65+ is fout

Ook dit werd al in de feitenbijlage aangestipt. Het verdwijnen van één heffingskorting wordt uitgedrukt in een percentage voor 65-. Vervolgens wordt dit percentage toegepast op de hogere bijstand voor 65+. Gevolg is dat op 65+ meer dan de heffingskorting wordt gekort. Een fout.

Al met al mist het wetsvoorstel hoofd, hart en beleidszin. Het schiet tekort.